Nr. 10. Kraków, 7 Marca 1896. Rok XIII.

Organ c. k. Towarzystwa rolniczego Krakowskiego.

Prenumerata wraz z przesyłką pocztową wynosi: w państwie austr. rocznie 6 złr. w. a., półr. 3 złr. w. a., w W. ks. poznańskiem i całem państwie niem. rocznie 12 marek, półr. 6 marek, w Królestwie polskiem rocznie 6 rubli, półr. 3 ruble. Dla pp. Oficyalistów pryw. rocznie 4 złr. w. a. Pojedynczy numer 12 ct. w. a. Cena inseratu od miejsca wiersza dwułamowego dla członków Tow. okręg., prenumerujących „Tygodnik“ 4 centy, dla wszystkich innych 8 centów.

„Tygodnik rolniczy“ wychodzi w Sobotę każdego tygodnia. Niefrankowanych listów nie przyjmuje się. Reklamacye nieopieczętowane nie podlegają opłacie pocztowej. Manuskrypta winne być opatrzone podpisem autora; nieumieszczonych nie zwraca się.

Zamówienia na „Tygodnik“ i ogłoszenia, przyjmuje Administracya „Tygodnika“ przy ulicy Garbarskiej, l. 7, artykuły zaś należy odsyłać do Redakcyi przy ulicy Garncarskiej l. 5.

Z Towarzystwa rolniczego.

W dniu 26-go lutego b. r. odbyło się posiedzenie Komitetu Towarzystwa rolniczego krakowskiego, w którem wzięli udział następujący członkowie:

Przewodniczący: Prezes Towarzystwa Franciszek hr. Mycielski.

Wiceprezesi pp.: Prof. dr. Józef Milewski i Karol Czecz.

Członek honorowy Towarzystwa radca Władysław Struszkiewicz.

Członkowie Komitetu pp.: Prof. dr. Leopold Adametz, Stefan Konopka, prof. dr. Juliusz Leo, Alfons Lippoman, profesor Władysław Lubomęski, dr. Witold Milieski, Stefan Romer, Karol hr. Scipio, Zdzisław hr. Tarnowski i Władysław Żeleński.

Członkowie Komitetu jako prezesi Towarzystw rolniczych okręg. lub ich zastępcy, pp.: Stan. Dąmbski (Rzeszów), Stanisław Dunin (Wadowice), Maryan Dydyński (Wieliczka), prof. dr. Antoni Górski (Brzesko), Stanisław Ostaszewski (Jasło), dr. Antoni Serafiński (Bochnia), Jan Skirliński (Kraków), Jan hr. Tarnowski (Mielec).

Członkowie komisyi, pp.: Ignacy Pieniążek i Mikołaj hr. Rey.

Po zagajeniu obrad przez prezesa, wiceprezes prof. Milewski zdał sprawę z obrad kongresu rolniczego w Wiedniu. Memoryał Komitetu naszego rozdano członkom, a rezolucye, uchwalone na kongresie, znajdują się w ramach tegoż memoryału. Delegaci nasi przemawiali w sprawach organizacyi kredytu rolniczego, oraz przekazania dziedzictwa synowi za życia ojca, wykazując, że to ostatnie byłoby u nas niestosownem, równie jak i ponoszenie nowych wydatków na ubezpieczenie życia.

Następnie hr. Rey w imieniu Komisyi, wybranej do sprawy zamierzonego podwyższenia podatku od wódki, przedkłada materyał do mającego się wnieść memoryału. Pan Pieniążek streszcza wnioski Komisyi w następujących punktach:

1. Towarzystwo rolnicze krakowskie uważa podniesienie podatku od wódki za szkodliwe dla kraju naszego.

2. W razie gdyby mimo tego rząd chciał przeprowadzić podniesienie podatku od wódki, to równocześnie i równomiernie opodatkować należałoby wszystkie inne napoje wyskokowe.

Inne punkty odnoszą się do ogólnego zastosowania wysokości kontyngentu do rzeczywistej konsumcyi; do jego rozdziału między obie połowy monarchii; do rozdziału kontyngentu między gorzelnie rolnicze a przemysłowe; do rozdziału między pojedyncze gorzelnie rolnicze; do unormowania bonifikacyj; do oznaczenia najwłaściwszego czasu zgłoszeń na roczną kampanię; wresz-

cie do usunięcia obecnych uciążliwości w sprawach manipulacyjnych.

Po dłuższym rozbiorze tych żądań i po uchwaleniu punktów zasadniczych, wybrano komisyę, złożoną z pp.: Karola Czecza, prof. Górskiego i Ignacego Pieniążka, w celu zredagowania odpowiedniego memoryału.

Ogólne Zgromadzenie Towarzystwa rolniczego oznaczono na maj, przed lub zaraz po obradach Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń, a jednocześnie uchwalono, by zaproponować Ogólnemu Zgromadzeniu zaniechanie obchodu jubileuszowego 50 letniego istnienia Towarzystwa.

Na Ogólne Zebranie Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, mającego się rozpocząć w dniu 2 marca r. b., delegowano pp.: wiceprezesa Stanisława Homolacsa i Stanisława Jędrzejowicza.

Na wniosek sekcyi hodowlanej powzięto następujące uchwały:

Na zapytanie Wydziału krajowego, dlaczego w powiecie nowotarskim nie zostało dotychczas wprowadzone licencyowanie buhai, o które upomina się Rada powiatowa, odpowiedzieć: że Komitet w listopadzie roku 1892 przedłożył szczegółowy program co do wprowadzenia Ustawy licencyjnej, który przez wysoki Wydział krajowy zatwierdzony został, a według którego licencyowanie w powiecie nowotarskim ma nastąpić dopiero w roku 1899; że w każdym razie z licencyowaniem w tym powiecie wyczekiwać należało zupełnego ustania grasującej tam zarazy płucnej u bydła; że wreszcie przez wybicie znacznej ilości bydła wskutek zarazy, nie było tam odpowiedniego materyału do licencyowania. Z tych więc powodów Komitet uprasza wysoki Wydział krajowy o pozostanie przy potwierdzonym już poprzednio planie.

Wskutek reskryptu Namiestnictwa w sprawie udzielenia subwencyi 500 złr. na doświadczenia szczepienia bydłu tuberkuliny, postanowiono prosić prof. dr. Bujwida o wystosowanie odpowiedniego pisma do c. k. instytutu naukowego weterynaryjnego w Wiedniu, z zapytaniem co do używanego tam postępowania przy szczepieniu, a po otrzymaniu odpowiedzi, uprosić dra Bujwida do ułożenia programu przyszłych doświadczeń w myśl wezwania Ministerstwa rolnictwa.

Uchwalono, by prosić p. dra Hermana Czecza o jak najrychlejsze wskazanie osobistości, któraby w miejsce ks. Hamerlaka mianowaną być mogła zastępcą przewodniczącego w komisyi licencyjnej na okręg bialski.

W sprawie mianowania zastępców do komisyi licencyjnej na powiat żywiecki, uchwalono porozumieć się z Towarzystwem rolniczem okręgowem w Białej.

Wydział Rady powiatowej w Chrzanowie ma być zawiadomiony, że powiat tamtejszy podzielony został na dwa okręgi licencyjne, z których w okręgu krzeszowickim przewodniczącym komisyi jast p. Baranowski, w okręgu zaś chrzanowskim p. Żeleński.

Postanowiono wnieść do Wydziału krajowego podanie o podzielenie powiatu limanowskiego na dwa okręgi licencyjne, z których północny obejmować ma 12 gmin z największą ilością bydła, okręg zaś południowy resztę gmin. W komisyi licencyjnej pierwszego okręgu ma być przewodniczącym p. Stefan Romer, a zastępcą p. Tadeusz Romer; w drugim okręgu przewodniczącym p. Adam Żuk Skarszewski, zastępcą p. Jan Marszałkowicz.

Memoryał Towarzystwa rolniczego styryjskiego w sprawie soli bydlęcej przekazano p. Konopce do zbadania i sprawozdania na najbliższem posiedzeniu Komitetu.

Odpowiedź Wydziału krajowego w sprawie założenia stacyj ogierów w powiecie krakowskim przesłano Towarzystwu rolniczemu okręg. tegoż powiatu, oraz postanowiono, by w lipcu r. b. wnieść ponowne podanie do Komisyi krajowej dla spraw rolniczych.

Postanowiono, by po uchwaleniu budżetu p. Aleksandrowi Dąmbskiemu udzielić buhaja rasy wschodnio-fryzyjskiej.

Podanie p. Grzimka o takiegoż buhaja załatwionem zostanie po obejrzeniu obory jego przez pana inspektora hodowli.

Podanie o założenie w Komornikach obory zarodowej bydła krajowego uwzględnionem zostanie przy rozpisaniu konkursu.

Podanie wniesione na ręce Zarządu głównego Kółek rolniczych o udzielenie buhaja dla Kółka rolniczego w Brzezinach, odstąpiono Towarzystwu rolniczemu okręg. w Mielcu.

Polecono p. inspektorowi hodowli zbadanie, czy buhaj rasy pinzgauskiej, umieszczony u pana Czechowskiego, jest tak już ciężki, iż nadal użytym być nie może.

Nadesłany przez Wydział krajowy odpis reskryptu w sprawie licencyowania buhai, przekazano p. inspektorowi do przejrzenia i zdania sprawy na najbliższem posiedzeniu.

Nadesłaną przez Towarzystwo roln. morawskie broszurę pod tytułem *„Die Viehversicherung"* przesłano p. Piotrowskiemu.

Gazetę p. H. Lössla *Grundbesitzer-Zeitung* przekazano sekcyi administracyjnej.

Zgodzono się na przedstawienie Wydziału Rady powiatowej w Chrzanowie, by wyłączyć z licencyowaia gminy, w których niema odpowiedniego materyału do licencyowania.

Na odnośne zapytanie magistratu miasta Krakowa odpowiedziano, iż z powodu małego popytu na konie, uważa Komitet jarmark jesienny w Krakowie za zbyteczny.

Po złożeniu przez pana Konopkę sprawozdania z broszury *„Denkschrift des Central-Ausschusses der k. k. Landwirtschafts-Gesellschaft für das Herzogthum Salzburg“*, uchwalono wysłać okólnik do Towarzystw rolniczych okręgowych z zapytaniem co do miejscowości, w których w ostatnich latach panowała zaraza pyskowa i racicowa, oraz co do środków, stosowanych w takim razie przez władzę i ich uprawnienia w ramach ustawy.

Uchwalono następujący projekt zużycia subwencyi na popieranie hodowli bydła w r. 1896.

Towarzystwom roln. okręg. na zakupno buhai dla bydła włościańskiego	8.000 złr.
Towarzystwom roln. okręg. na premiowanie bydła	3.700 „
Na zakupno buhai do obór zarodowych	1.800 „
Na cielęciarnię	3.500 „
Pensya, dyety i koszta podróży p. inspektora	1.500 „
Portorya, stemple, telegramy i druki	135 „
Koszty delegacyj	50 „
Dodatek	500 „
Asekuracya obór zaradowych	65 „
Nieprzewidziane	600 „
Razem	19.850 złr.

Uchwalono wysłanie petycyi do Ministerstwa, by poświadczenia Towarzystw rolniczych okręg. w celu uzyskania dla członków swoich opustów frachtowych przy sprowadzaniu nawozów handlowych, nasion i kainitu, obejść się mogło bez poświadczeń starostwa i przełożonych gmin lub obszarów dworskich, oraz by Towarzystwom roln. okręg. przysłużało prawo rozdzielania między członków swoich kainitu z pominięciem zwykłych formalności.

Kilka spraw przyjęto do wiadomości.

Następne posiedzenie Komitetu odbędzie się po rozpoczęciu wykładów dla praktycznych gospodarzy w Studyum rolniczem Uniwersytetu Jagiellońskiego, zatem 17 marca popołudniu.

Z WYCIECZKI NAUKOWEJ W SANDOMIERSKIE.

Napisał

DR. STEFAN PAWLIK.

(Ciąg dalszy).

Z Zochcina wyjechaliśmy ku Malicom. W drodze zatrzymaliśmy się w poblisko położonem miasteczku powiatowem Opatowie, celem zwiedzenia starożytnych zabytków, które przetrwały burze i ciosy czasu.

W miasteczku zauważyliśmy z przyjemnością chrześcijańską piekarnię i katolicki sklep; nieszczególną drogą „polską“ podążyliśmy w stronę Malic.

Na dosyć znacznem podniesieniu już zdala widniał kościół malicki, zkąd też prawdopodobnie nazwa Malice kościelne, a tuż obok niego dwór w obszernym, nader pięknie położonym i ze znajomością rzeczy i gustem urządzonym ogrodzie, który na miano parku zasługuje. Doczekawszy się gospodarstwa, którzy byli zajęci przy pracach na folwarkach, powitani i ugoszczeni nad wyraz gościnnie, rozpoczęliśmy zwiedzanie Malic.

Malice z folwarkami Adamów i Żurawniki, stanowią własność pp. Stanisława i Jana M. P..., którzy dzierżawią przylegający majątek jenerała Anienkowa Niekisiałka duża (400 m.). Do całości gospodarstwa zaliczyć wypada dobra Leszczów, będące własnością Józefa M. P..., profesora wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, a administrowane obecnie łącznie z całością (2145 morg.) przez brata (Józefa M. P...) p. Stanisława, wychowańca politechniki ryskiej. Majątek cały, z wyjątkiem Żurawnik, jest w rękach rodziny od lat kilkudziesięciu, a od lat 20 umiejętnie prowadzony osobiście przez matkę obecnych właścicieli, p. Pomorską.

Gleba w całych dobrach jest pochodzenia lössowego, w Leszczkowie częściowo cięższa, przeważnie lekka glinka, łatwa do uprawy i przepuszczalna. Podłoże częściowo trzeciorzędne piaski, częściowo, jak w Leszczkowie, dewońskie łupki i margle, jednakże tak głęboko położone, iż nie wywierają wpływu na własności gleby. Analiza chemiczna charakteryzuje małą zawartość kwasu fosforowego i wapna. Położenie pól faliste, spadki miejscami znaczne.

Majątki te oddalone od najbliższej stacyi kolei iwangrodzko-dąbrowskiej Ostrowiec o 25 kilometrów, od stacyi Nadbrzezie galic. kolei Karola Ludwika o 22 kilometry. Miasteczko powiatowe Opatów (8000 mieszkańców), oddalone o milę, jest miejscem zbytu dla mąki z parowego młyna w Malicach, zresztą głównym odbiorcą różnych produktów obydwóch majątków jest Warszawa. Wszystkie produkty gospodarstwa nabiałowego i wogóle t. z. kobiecego gospodarstwa, znajdują chętnych nabywców w Warszawie. Dawniej sprzedawano spławiane zboże do Gdańska, ostatni transport datuje się z roku 1883, obok tego sprzedawano do młynów, położonych w pobliżu Opatowa i znanego młyna braci Bekermann w Radomiu.

Szereg rotacyj, które poniżej podajemy, charakteryzuje częściowo kierunek produkcyi opisywanych gospodarstw.

Dominium Malice. Folwark Malice kościelne:

A. Gospodarstwo swobodne na obszarze 225 morgów, skierowane głównie do następujęcych rotacyj:

1. Pszenica XX.
2. Jarzyna—ziemniaki.
3. Koniczyna—jęczmień.

B. Rotacya t. z. „buraczana“ obejmuje 10 pól po 10 morgów:

1. Pszenica na nawozie stajennym (15 wozów po 20 ct. = 300 ct.).
2. Koniczyna czerwona.

3. Buraki cukrowe (30 wozów po 20 ct. = 600 ct.; 3 ctr. superfosfatu 18%).

4. Jęczmień.

5. Pszenica (300 ctr. nawozu stajennego).

6. Wysadki buraków i marchwi pastewnej, cebuli, kapusty (3 ctr. superfosfatu).

7. Jęczmień z koniczyną czerwoną.

8. Koniczyna czerwona.

9. Buraki cukrowe (600 ctr. nawozu stajennego, 3 ctr. superfosfatu, w części saletra).

10. Bobik.

C. Oddzielne kawałki poza rotacyami pod końskim zębem, kapustą, marchwią i burakami pastewnymi, wreszcie 6 morgów lucerny.

Folwark Adamów:

A. Rotacya główna obejmuje 15 pól po 24 morg.

1. Ugór XX w połowie sieczenica.
2. Pszenica.
3. Groch.
4. Żyto.
5. Owies, podsiewany koniczyną mięszaną na pastwisko.
6. Pastwisko XX.
7. Pszenica z koniczyną białą.
8. Koniczyna biała na ziarno.
9. Żyto.
10. Bobik XX.
11. Pszenica (3 ctr. superfosfatu 18%).
12. Ziemniaki.
13. Jęczmień z koniczyną czerwoną.
14. Koniczyna czerwona.
15. Pastwisko.

B. Przydwórzowe kawałki 4 (po 2 morgi); z tych na dwóch lucerniki, trzeci pod marchwią pastewną XX (lub po lucernie), na czwartym koński ząb po lucernie X.

Folwark Żurawniki:

A. Rotacya główna 10 pól po 15 morgów.

1. Pszenica XX. 2. Ziemniaki. 3. Jęczmień z koniczyną czerwoną. 4. Koniczyna czerwona. 5. Pastwisko ugór. 6. Pszenica XX. 7. Groch. 8. Żyto. 9. Owies z koniczyną. 10. Koniczyna biała na ziarno.

B. Poletka przydomowe 4 po 2 morgi.

1. Lucerna XX. 2. Buraki pastewne, marchew. 3. Jęczmień. 4. Koński ząb X.

Lucernisko trwa 4—5 lat i w tym okresie przychodzą: 1. Buraki po nawozie XX, 2. Koński ząb i 3. jęczmień.

Celem uzupełnienia obrazu produkcyi Dominium Malice podajemy rezultaty za rok 1895/6.

Zebrano: pszenicy 1700 k., żyta 600 k., jęczmienia 800 k., grochu 300 k., bobiku 300 k., owsa 1700 k., łubinu 100 k., gorczycy 40 k., koniczyny b. 60 k., przelotu (*Anthyllis vulneraria*) 90 k., koniczyny czerw. 25 k., buraków cukrowych 2030 k., ziemniaków 2800 k., marchwi pastewnej 1000 k. (z m. po 200), buraków pastewnych 3000 k. (z m. po 300 k.); nasienia marchwi 25 ctr. po 100 funtów ros. (marchew biała olbrzymia z zieloną główką), nasienia buraków pastewnych 35 ctr. (Mammuth, Elvethams, Oberndorfer żółty i Lejtowickie żółte), cebuli żytawskiej 50 k., fasoli 8 k., cykoryi magdeburskiej 50 k. (z 1/6 morgi), maku niebieskiego 1/2 korca.

W dzierżawie folw. Niekisiałka duża, obejmujący 400 morgów (z tego 115 poddzierżawionych), na następujące rotacye:

A. Rotacya dolna 6 pól po 39 morgów.

1. Pszenica 600 ctr. XX. 2. Groch, okopowe. 3. Żyto, jęczmień. 4. Owies w części z koniczyną białą. 5. Koniczyna biała na ziarno, czerwona, buraki cukrowe (10 m. na pełnej dawce nawozu stajennego i 18% superfosfacie). 6 Sieczenica, bobik, pastwisko, jęczmień.

B. Rotacya górna 7 pól po 7 morgów.

1. Pszenica 600 ctr. XX. 2. Groch. 3. Żyto 4. Owies. 5. Koniczyna czerwona. 6. Ziemniaki 400 ctr. X. 7. Jęczmień.

C. Trzy oddzielne poletka czteromorgowe pod kapustą, burakami pastewnymi i sieczenicą (mieszanką).

Produkcya rolna folwarku Niekisiałka za r. 1895/6 wynosi: Pszenicy 380 k., żyta 150 k., jęczmienia 300 k., grochu 150 k., bobiku 100 k., owsa 100 k., buraków cukrowych 500 k., ziemniaków 700 k., buraków pastewnych 300 k., marchwi 200 korcy.

Jak z powyższego widzimy, różnorodność gleby i położenia wyzyskana 7 rotacyami, którym przydzielono większe obszary, w każdym zaś folwarku spotykamy rotacye t. z. przydwórzowe (przydomowe), mające głównie na celu produkcyę znaczniejszych ilości karmy zielonej itp. W rotacyach następstwo uprawianych roślin racyonalne, dawki nawozowe odpowiednio rozdzielone, całość świadczy o inteligencyi administratora-współwłaściciela, a wyniki wykazują dobitnie, iż umiejętność stosowana do praktycznego celu, daje błogie w swych skutkach owoce. Uprawa mechaniczna roli staranna, może cokolwiek zapłytka, czego dostatecznie wytłómaczyć nie można. Ściernie pokłada się jak najrychlej, prawie wszystkie pokłady odwraca się przed zimą. Obornik jest głównym materyałem nawozowym, pod niektóre płody używa się nawozów pomocniczych. Obornik bywa konserwowanym pod inwentarzem i wprost ze stajen w pole wywożonym.

Celem zmniejszenia ryzyka uprawia się w poszczególnych rotacyach różnorodne odmiany zbóż i okopowych. Pszenice: sandomierka, kostromka; jęczmiona: Hanna i Goldene Melonen, sprowadza się co roku w oryginalnem ziarnie, a drugi plon bywa sprzedawanym. Następujące odmiany ziemniaków bywają w rotacyach uprawiane: Achilles, Blaue Riesen, Magnum bonum, Deutscher Reichskanzler, Alkohol, Cebulki saskie żółte, Białe bydlaki, Zimostronki, Cebulki saskie różowe i Early rose.

P. Stanisław M. P... zajmuje się hodowlą pszenicy sandomierki; selekcyjna pszenica „sandomierka“ wydała w r. 1895 z morgi 18 korcy. — Oprócz tego uprawia w szkółkach zboża, trawy i okopowe, a mianowicie.

Jęczmiona: Schwarze tartarische, Juwel, Bestehorn, Diamant, Weizen oder Edel, Pfauen, Vierzeilige Kaiser, Sechszeilige Sommer, Holländische, Italienische, Mandschurei, Goldene Melonen, Kinnekulla, Reis od Fächer.

Pszenice: Sandomierka, Kostromka (Puławka Wysokolitewka), Puławka z Dankowa, Victoria, Płocka, Modliborzycka, New Jersey, Square haede, Frankenstein.

Trawy (na nasienie): Rajgras angielski, Pacey, Rajgras włoski, Rajgras francuski, Wiklina łąkowa, Lisi ogon, Kostrzewa owcza, Lathyrus silvestris i Rdest sachaliński.

Ziemniaki: Prof. dr. Holdefleiss, Omega, Caezar, Germania, Maikönigin, Wilhelm Korn, Globus, Profesor Kühn, King Balotour, Bowrossia Geheimr, Thiel, Imperator, King Kydney, Bruce, Gelbe Rose, Victoria Augusta, Charters 8-Wochen, Dr. von Lucius, Champion, Deegens Bisquit, Kaiserin Augusta, Weltwunder.

Zwróćmy się obecnie do produkcyi zwierzęcej; skład inwentarza żywego Dominium Malice illustruje nam następująca tabelka:

	Konie			Stadnina	Krowy		Jałownik	Owce	Trzoda	
	Ogiery	Wyjazd.	Robocze		dworskie	czeladne			dworska	czeladna
Malice kościelne	1	4	40	30	40	30	—	—	100	32
Żurawniki	—	—	—	—	30	5	—	—	—	6
Adamów	—	—	—	—	—	7	32	600	—	8
Niekisiałka	—	—	16	—	40	14	6	—	—	16
Razem	1	4	56	30	110	56	38	600	100	62

Oprócz wymienionego inwentarza utrzymują w Malicach rozliczne gatunki drobiu: kury, pantarki, kaczki, gęsi, indyki, nakoniec 60 uli pszczół. Hodowlą tak zwanego drobnego inwentarza, do którego trzodę, drób i pszczoły zaliczamy, zajmuje się p. Pomorska, podobnież i gospodarstwem nabiałowem. Podpasany drób znajduje chętnych nabywców w Warszawie, masło i sery mają również zapewniony zbyt w stolicy.

Krowy mięszane bez wyraźnego kierunku pokrywają obecnie Simmenthalem; owce w części Negretti czystej krwi — 200 matek rocznie bywa pokrywanych Oxford Shiredownem. Jagnięta roczne półkrwi sprzedaje się na wiosnę; jagniąt Negretti około 50 sztuk. Kierunek hodowli owiec zmienia się stopniowo, wobec niskich cen wełny przejście do rasy mięsnej jest zupełnie uzasadnionem. Trzoda rasy Yorkshire; podpasane sztuki sprzedawane bywają przeważnie na miejscu kupcom z Łodzi, częściowo zaś po okolicznych jarmarkach.

Stadnina półkrwi, obecnie ogierem rasy Pinzgau zdążają do uzyskania silnych roboczych koni.

Wogóle zauważyliśmy, iż inwentarze żywe są starannie utrzymywane: brak łąk (w całych Malicach 56 m. łąk dwukośnych i 20 m. pastewników) uzupełniono obszerną uprawą pastewnych na roli, czy to w rotacyach głównych, czy też w tak zwanych przydwórzowych.

W skład inwentarza martwego wchodzą: Lokomobila 8-miokonna z bukownikiem do koniczyny Victor i młocarnią zbożową, 4 mniejsze młocarnie maneżowe, 3 żniwiarki (Mac Cormick, Wooda i Jhonsthon'a), siewnik rzędowy Saxonia, 2 rzutowe (Beermana i Eckerta), grabiarki Tiger i t. d. Pługi systemu Cichowskiego, oraz wszelkie narzędzia do uprawy roli, wozy itp. wyrabiają we własnym zarządzie.

Większy przemysł rolny reprezentuje młyn dawniej wodny, obecnie parowy (machina o sile 75 koni), przerabiający rocznie 10.000 korcy żyta i 5000 korcy pszenicy; mąka tegoż młyna znajduje zbyt w Sandomierzu, Opatowie i Ostrowcu, oprócz tego w dwóch własnych piekarniach w Opatowie.

Zabudowania. Dwór w Malicach bardzo ładnie położony, przypomina urządzeniem i rozkładem dawne szlacheckie dwory. Wszędzie znać umiejętną i staranną rękę pracowitej i czcigodnej gospodyni, a obfitość kwiatów świadczy o zamiłowaniu pani domu. Żywo przypomniały mi się słowa wieszcza:

„Widać,... Że w tym domu dostatek mieszka i porządek.
Brama na wciąż otwarta przechodniom ogłasza,
Że gościnna i wszystkich w gościnę zaprasza“.

W ogrodzie oranżerya i trejbhaus, w sadzie bardzo piękne młode szczepy, a wszystko ręką p. Pomorskiej sadzone, jarzyny począwszy od najdelikatniejszych aż do zwykłych, dalej pasieka, a u podnóża góry sadzawka dla drobiu.

Zabudowania gospodarskie położone w bliskości, rozkład bardzo dogodny, z okien dworu widać stajnie i gumna. mimo to „nie słychać obór we dworze“. Stajnie murowane, kryte gontem; stodoły na słupach murowanych, częściowo pod słomą; wreszcie szopy na narzędzia i machiny — wszystko razem wziąwszy starannie utrzymane. Pięć „czworaków“ dla czeladzi racyonalnie urządzonych uzupełnia zabudowania w Malicach.

Krescencya nie mieści się w stodołach; „użątek“ stawiają w brogi okrągłe, mieszczące 35—50 kóp zboża. Okrągłe brogi i wiatraki urozmaicają bezleśny obraz sandomierskiego.

Stosunki robotnicze i wynagrodzenie czeladzi podobne jak w Leszczkowie, który z kolei zwiedziliśmy.

(Dokończenie nastąpi).

OZNAJMIENIA.

Zapowiedziane ogłoszeniem z dnia 25-go stycznia b. r., L. 138 wykłady dla rolników praktycznych odbędą się w Collegium iuridicum przy ulicy Grodzkiej, w następującym porządku:

Poniedziałek 16 marca.

Godz. 9. Prof. Lubomęski: „Zmiany w rolnictwie Stanów Zjednoczynych północnej Ameryki w ostatnich dziesiątkach lat“.

Godz. 10 do 12. Prof. dr. Adametz: „Podział ras bydła rogatego ze szczególnem uwzględnieniem czerwonego bydła polskiego“.

Wtorek 17 marca.

Godz. 9. Prof. dr. Godlewski: „Najnowsze badania nad wyzyskiwaniem azotu atmosferycznego przez rośliny“.

Godz. 10. Prof. dr. Leo: „O wpływie syndykatów na rolnictwo francuskie“.

Godz. 11. Doc. dr. Jentys: „O nawozowej wartości mąki kostnej i mąki żuzlowej“.

Środa 18 marca.

Godz. 9. Prof. dr. Godlewski: „Najnowsze badania nad wyzyskiwaniem azotu atmosferycznego przez rośliny“.

Godz. 10. Zast. prof. Ajdukiewicz: „O najnowszych sieczkarniach“.

Godz. 11. Prof. dr. Walentowicz: „O przyczynach niepłodności u zwierząt domowych“.

Czwartek 19 marca.

Godz. 9. Prof. Lubomęski: „W jakich warunkach korzyść przynieść mogą zielone nawozy w naszym kraju“.

Godz. 10. Prof. dr. Leo: „O przesileniu rolniczem w Niemczech na podstawie ostatnich ankiet“.

Godz. 11. Prof. dr. Adametz: „Najnowsze badania nad żywieniem bydła rogatego.

Godz. 12. Doc. dr. Jentys: „O nawozowej wartości mąki kostnej i mąki żuzlowej“.

Piątek 20 marca.

Godz. 9. Prof. dr. Godlewski: „Jaki pożytek może rolnik odnieść z chemicznej analizy ziemi“.

Godz. 10. Prof. Lubomęski: „W jakich warunkach korzyść przynieść mogą zielone nawozy w naszym kraju“.

Godz. 11. Zast. prof. Ajdukiewicz: „O siewnikach do nawozu sztucznego“.

Sobota 21 marca.

Godz. 9. Prof. dr. Janczewski: „O odporności drzew, szczepionych w różnej wysokości“.

Godz. 10 do 12. Prof. Steingraber: „Najnowsze zapatrywania na sposoby słodowania i prowadzenia drożdży w gorzelniach“.

Program niniejszy rozdawanym będzie na miejscu wykładów.

L. 13.505.

Ogłoszenie.

Ponieważ w ostatnich czasach kilkakrotnie zawleczono zarazę pyskowo-racicową przez bydło, przeznaczone do handlu z Galicyi do Szląska, przeto wydał c. k. Rząd krajowy w Opawie ogłoszeniem z 9 lutego 1896, L. 2763, następujące rozporządzenie:

1. Przywóz przeżuwaczy (bydła rogatego, owiec i kóz), przeznaczonych na handel, (z wyjątkiem zwierząt na rzeź przeznaczonych) z Galicyi do Szląska jest wzbroniony. C. k. Starostwa w Szląsku są jednak upoważnione od wypadku do wypadku udzielać pozwoleń na przywóz bydła rogatego na opas z niezapowietrzonych powiatów Galicyi.

2. Zwierzęta przeżuwające, przeznaczone na rzeź wolno przywozić z Galicyi do Szląska tylko koleją, z wyjątkiem do Bielska (Bielitz), dokąd wolno bydło rzeźne pędzić.

Przywiezione bydło rzeźne ma być wprost z dworca kolejowego zaprowadzone do rzeźni, lecz nie wolno go prowadzić do innych stajen lub tam, gdzieby mogło się zetknąć z bydłem miejscowem.

Zwierzęta rzeźne przywiezione do rzeźni w miastach: Bielsko, Freudenthal, Jägerndorf, Cieszyn i Opawa, muszą być wybite w ciągu 5 dni, zaś w innych miejscowościach w ciągu 48 godzin.

Co do przewozu świń z Galicyi do Szląska obowiązują nadal postanowienia, ogłoszone rozporządzeniem tutejszem 26 sierpnia 1895, L. 71.036.

Przekroczenia niniejszego rozporządzenia będą karane na podstawie ustawy z 24 maja 1882 (Dz. u. p. Nr. 51).

Co się podaje do powszechnej wiadomości.

Z c. k. Namiestnictwa.

Lwów, dnia 18 lutego 1896.

Sprostowanie. W Nr. 9 *Tygodnika roln.* na str. 69 w drugiej szpalcie wiersz 6 od góry ma być w miejsce „folwarkowego“ — **„faktornego“**.

Krajowy Skład publiczny dla zboża i spirytusu
W KRAKOWIE.

Stan i obrót zboża w lutym 1896.

	Ctm. kg.
Stan zapasów wogóle z dniem 31 stycznia 1896	**18086.35**
Zapasy szczegółowo z dniem 29 lutego 1896:	
Pszenicy	6100.31
Żyta	2390.82
Jęczmienia	5773.90
Owsa	501.45
Grochu	1139.96
Fasoli	1344.46
Rzepaku	311.67
Wyki	1338 15
Siemienia lnianego	811.35
Nasienia buraków	46.30
Maku	200.23
Koniczyny	271.96
Gorczycy	95 04
Różnych	2160.33
Stan zapasów z dnia 29 lutego 1896 Razem	**22485.93**

Stan i obrót warrantów.

Z dniem 29 lutego 1896 r. w obiegu warrantów sztuk 86 na ubezpieczoną wartość złr. 72.187.
Eskontowano w lutym w bankach na 5% warrantów sztuk 80 na ubezpieczoną wartość złr. 68.837.
Wysokość udzielonych zaliczek złr. 38.635.

TARYFA.

Koszta magazynowe oraz procent od zaliczek, udzielanych przez Bank na warranty za 100 ct. m. na przeciąg trzech miesięcy.

Składowe od 100 ct. m. pszenicy w workach à ct. 02 miesięcznie za 3 miesiące	złr.	6·—
Przyjęcie (zniesienie, ułożenie) jednorazowo	złr.	2·—
Wyjście (wyniesienie, złożenie na fury) jednorazowo	złr.	1·50
Bank eskontuje warranty wystawione przez Składy krajowe, zaliczając na ct. m. 100 pszenicy prima złr. 490, 5%, miesięcy 3	złr.	6·12
	Złr.	15 62

Koszta zatem składowe, przyjęcia, wydania i procent od udzielonej zaliczki za trzy miesiące od 1 ct. m. pszenicy w worach wynoszą ct. 16.

Za zboże zsypane, z powodu że zabiera dużo więcej miejsca opłaca się od 1 ct. m. więcej ct. 01.

Suszenie, szuflowanie, wogóle czyszczenie, nasypywanie i regulowanie worów ect., wykonane stosownie do dawanych poleceń, z powodu potrzeby zużycia przy wykonaniu tych robót więcej czasu, zatem i większej siły roboczej, rachuje się osobno.

Portorya listowe, stemple, przesyłki próbek — według kosztów.

W razie przesłania zboża koleją — dostawienie wagonu = 100 ct. m. do magazynu przez kolej ct. 60.

L. 4988/III.

OBWIESZCZENIE.

Wiosenny

JARMARK NA KONIE

w Krakowie.

W dniu 10 marca 1896 r. rozpocznie się w Krakowie wiosenny **pięciodniowy** jarmark na konie szlachetne, gospodarskie i włościańskie.

Jarmark na konie szlachetne odbywać się będzie w krytej ujeżdżalni pod Kapucynami i na placu, a konie znajdą pomieszczenie w tejże ujeżdżalni, tudzież w stajniach prywatnych, w domach zajezdnych i hotelach.

Dnia 10 marca 1896 r. (we wtorek) odbędzie się główny jarmark na konie włościańskie na placu „Groble“.

Magistrat stoł. król. miasta Krakowa,

dnia 11 lutego 1896 r.

WIADOMOSCI HANDLOWE.

Ceny produktów w złr. za 100 kg.

	Kraków z dnia 3/3			Tarnów z dnia 28/2			Lwów z dnia 29/2			Rzeszów z dnia			Wiedeń z dnia 29/2		
	od	do		od	do		od	do		od	do		od	do	
Pszenica.	7·30	7·75	—·—	7·40	7·60	—·—	7·40	7·80	—·—	—·—	—·—	—·—	7·25	7·75	—·—
Żyto	6·50	7·—	—·—	6·30	6·50	—·—	6·30	6·60	—·—	—·—	—·—	—·—	6·75	7·05	—·—
Jęczmień	5·70	6·30	—·—	5·75	6·50	—·—	4·80	6·25	—·—	—·—	—·—	—·—	5·40	8·50	—·—
Owies	5·80	6·40	—·—	5·50	6·—	—·—	5·50	5·90	—·—	—·—	—·—	—·—	6·60	6·80	—·—
Groch	7·—	10·—	—·—	7·50	8·50	—·—	6·—	9·—	—·—	—·—	—·—	—·—	7·25	12·50	—·—
Fasola	8·—	12·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
Bobik	—·—	—·—	—·—	5·20	5·40	—·—	4·50	4·70	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
Wyka	5·—	5·50	—·—	—·—	—·—	—·—	5·—	5·25	—·—	—·—	—·—	—·—	6·—	6·50	—·—
Tatarka	7·—	8·—	—·—	6·50	7·—	—·—	6·50	6·70	—·—	—·—	—·—	— —	6·50	6·75	—·—
Proso	5·—	6·—	—·—	5·50	6·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	6·—	6·25	—·—
Jagły	11·—	13·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	10·50	12·—	—·—
Kukurudza . . .	—·—	—·—	—·—	6.—	7·—	—·—	5·25	5·50	nowa	—·—	—·—	—·—	4·70	4·80	—·—
Rzepak	—·—	—·—	—·—	8·50	9·—	—·—	8·30	8·60	—·—	—·—	—·—	—·—	10·40	10·50	—·—
Chmiel za 56 kg. .	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	25·—	92·—	—·—
Koniczyna n. czerw.	32·—	46·—	—·—	—·—	—·—	—·—	28·—	45·—	—·—	—·—	—·—	—·—	36·—	45·—	—·—
Konicz. nas. biała .	35·—	60·—	—·—	—·—	—·—	—·—	30·—	60·—	—·—	—·—	—·—	—·—	45·—	65·—	—·—
Kon. nas. szwedzka	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	30·—	42·—	—·—	—·—	—·—	—·—	45·—	72·—	—·—
Siano z łąk . . .	2·—	3·—	—·—	2·30	2·50	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	2·65	2·30	3·30	—·—
Siano z koniczyny .	3·40	3·60	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	2·40	2·50	—·—
Słoma	2·50	2·60	—·—	2·20	2·30	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	2·—	2·50	—·—
Kartofle hektolitr .	1·60	2·—	—·—	1·80	2·—	za 100 kg	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
Okowita 75—95° .	60·—	80·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
„ kont. . .	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	11·75	12·—	—·—	—·—	—·—	—·—	14·70	14·80	—·—
Masło	1·—	1·10	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—

Odpowiedzialny redaktor i wydawca Alfons Lippoman. W drukarni Związkowej w Krakowie, pod zarządem A. Szyjewskiego.